

Datum : 15 april 2025
Onderwerp : Rapportage Veiligheid 2024
Van : Het college van Burgemeester & wethouders

Geachte leden van de raad,

Op 15 april 2025 hebben wij de Rapportage Veiligheid 2024 vastgesteld. De rapportage bieden wij u hierbij aan.

Inleiding

Het college is van mening dat iedereen zich veilig moet voelen thuis en op straat. In de Kadernota Veiligheid 2023-2026 heeft de gemeenteraad de kaders gesteld voor het veiligheidsbeleid van de komende jaren. In de rapportage veiligheid 2024 doen we verslag van de ontwikkelingen in het afgelopen jaar op het gebied van veiligheid. We beschrijven de relevante gebeurtenissen, interventies en acties. We rapporteren over de basiswerkzaamheden en over de prioriteiten van de kadernota Veiligheid.

Naast de rapportage heeft het college de behoefte om via deze bijdrage te reflecteren en vooruit te kijken op het veiligheidsbeleid. Een effectief veiligheidsbeleid vraagt om een balans tussen repressie en preventie. We zetten repressieve maatregelen in voor onmiddellijke actie en als duidelijk signaal dat crimineel gedrag niet wordt geaccepteerd. Daarnaast zoeken we naar duurzame oplossingen door de oorzaken van onveiligheid weg te nemen. Hiervoor is nauwe samenwerking tussen alle onderdelen van de gemeentelijke organisatie noodzakelijk en hierin is het afgelopen jaar veel geïnvesteerd.

Explosies

Eind 2023, begin 2024 werden we geconfronteerd met een serie explosies in verschillende buurten van Alkmaar. Gezien het aantal en de ernst van de explosies, maar ook om onze inwoners te tonen dat wij er alles aan deden om dit te stoppen en onveiligheidsgevoelens te verminderen, heeft de driehoek destijds verregaande en samenhangende maatregelen genomen. Het doel hiervan was om de explosies te stoppen én de heterdaadkracht van de politie aan te vullen om de kans op aanhoudingen van verdachten te vergroten. En met groot succes. De explosies zijn gestopt en er zijn diverse mensen opgepakt. Zowel opdrachtgevers als uitvoerders zijn vervolgens veroordeeld. Iedereen die hieraan heeft bijgedragen heeft een wereldprestatie geleverd. Deze aanpak wordt gezien als voorbeeld van een succesvolle integrale aanpak waarbij strafrechtelijke en bestuursrechtelijke maatregelen elkaar versterkten en aanvulden.

Straatintimidatie en huiselijk geweld

In 2023 heeft de gemeenteraad terecht veel aandacht gevraagd voor de aanpak van straatintimidatie en huiselijk geweld. De Alkmaarse aanpak op straatintimidatie richt zich op drie pijlers: preventie, bewustwording creëren en het inrichten van meldpunten. Deze pijlers sluiten aan bij het Programma Veilige Steden, waar wij als gemeente Alkmaar officieel deel van uitmaken. De raad heeft een motie aangenomen waarin wordt gevraagd om effectief beleid rond (preventie van) huiselijk geweld, intieme terreur en femicide. Huiselijk geweld moet stoppen. De gevolgen van huiselijk geweld voor de

betrokkenen zijn omvangrijk, slachtoffers hebben vaak te maken met negatieve psychische en/of fysieke gevolgen. In Alkmaar doen we al veel om huiselijk geweld te voorkomen en om slachtoffers te helpen, toch is een intensivering van de aanpak nodig om huiselijk geweld te blijven bestrijden. In nauwe samenwerking met de raad hebben we in maart 2025 dit beleid kunnen vaststellen.

Voetbal

We zijn trots op AZ en dat ze Europees spelen. We hebben in 2024 veel gedaan om de fans van Europese voetbalclubs op een veilige en gastvrije manier in Alkmaar te ontvangen. Het mooiste voetbal wordt immers gespeeld met supporters van beide clubs op basis van gezonde rivaliteit. Helaas vragen dergelijke risicowedstrijden om veel politiecapaciteit. Deze politie-inzet legt een grote druk op het politieapparaat. Dit gaat ten koste van de inzet op andere veiligheidsvraagstukken, zoals wijkveiligheid of misdaadbestrijding. Het is de vraag of het nog wel aanvaardbaar is om zoveel politiecapaciteit in te zetten voor voetbalwedstrijden. En we streven naar gastvrij en veilig voetbal voor alle bezoekers. Maar we merken de laatste jaren dat hier enorme inzet voor nodig is, zowel van politie, gemeente als AZ. Daar zitten grenzen aan en die waren wat ons betreft ook bereikt. De burgemeester heeft daarom het initiatief genomen tot overleg tussen Nederlandse voetbalsteden en de UEFA, om gezamenlijk de veiligheid bij het Europees voetbal te verbeteren.

Evenementen

Grote evenementen, zoals Koningsdag en Alkmaars Ontzet zijn belangrijk voor het imago van Alkmaar als levendige stad, goed voor de sociale cohesie van de inwoners en goed voor de Alkmaarse economie. Op enkele incidenten na zijn deze evenementen goed en beheersbaar verlopen. In 2025 bekijken we opnieuw of de (veiligheids)maatregelen die worden ingezet passend zijn. We zien dat evenementen steeds drukker worden, waardoor meer veiligheidsmaatregelen nodig zijn en waardoor de organisatie van evenementen duurder wordt. Wij blijven met ondernemers in gesprek om evenementen ook voor jongeren onder de 18 toegankelijk te maken.

Maatschappelijke onrust

In 2024 hadden landelijke en mondiale gebeurtenissen ook hun weerslag op de Alkmaarse samenleving. Zo zagen we een duidelijke toename van het aantal demonstraties en manifestaties. De spanningen tussen mensen met tegengestelde opvattingen komen soms tot uiting bij demonstraties. Deze toenemende maatschappelijke onrust is het gevolg van angsten, zorgen, onzekerheden en frustraties in de samenleving. Het is van groot belang dat binnen de gemeente Alkmaar een ieder zich gezien en gehoord voelt en hier ook uiting aan kan geven. Ook als dat soms schuurt. Het is daarom belangrijk dat elke demonstratie op dezelfde wijze wordt gefaciliteerd, ongeacht de boodschap die wordt geuit. De burgemeester heeft daarbij de taak om de rechten die de Wet op de openbare manifestaties (WOM) waarborgt, te respecteren. Aan de organisatoren wordt nadrukkelijk gevraagd dat deelnemers van demonstraties zich onthouden van kwetsende spreekwoorden. Uiteraard maakt de burgemeester ook samen met politie en openbaar ministerie duidelijke afspraken over ingrepen wanneer er zich strafbare zaken voor zouden doen. Hier blijven we met elkaar aan werken en we kunnen concluderen dat demonstraties in 2024 niet hebben geleid tot verstoring van de openbare orde en veiligheid.

Weerbaarheid

De mondiale spanningen waren voor de NAVO aanleiding om te waarschuwen voor verdere escalatie van conflicten en oorlog. Ook het kabinet heeft de burgemeesters opgeroepen om aandacht te hebben voor de dreigingen die op ons afkomen. Deze dreigingen veranderen constant en kunnen gevolgen hebben voor de prioriteitsstelling die we nu kennen. Dit vraagt om blijvende waakzaamheid. Het vraagt om alertheid, maar ook om kalmte en nuchterheid. De veranderde geopolitieke situatie

vraagt van inwoners dat zij zich voorbereiden op bijvoorbeeld overstromingen of langdurige stroomuitval. Op aandringen van de Europese Commissie adviseert het kabinet dat Nederlanders zich moeten voorbereiden op ten minste 72 uur zelfredzaamheid in het geval van een ramp, cyberaanval of andere crisis. Dit nieuwe advies, vervangt het eerdere advies van 48 uur. Tegelijkertijd vraagt deze situatie van gemeenten dat zij de weerbaarheid van inwoners en de overheid versterken en bewaken. Daarom werken we in 2025 aan een vernieuwd crisisplan waarin we onze processen op het gebied van noodcommunicatie, steunpunten in de wijken en lokale crisisstructuren verder aanscherpen. Dit vraagt om goede voorbereiding, afstemming en samenwerking met de Veiligheidsregio Noord-Holland Noord en het Rijk. Het versterken van de Alkmaarse weerbaarheid is geen eenmalige inspanning, maar een proces dat continu aandacht en inspanning vraagt. Zo beschermen wij niet alleen onze inwoners, maar ook onze democratie en de rechtsstaat.

Op dit moment wordt geïnventariseerd wat er op dit gebied moet worden gedaan in Alkmaar. Op voorhand wordt niet uitgesloten dat dit zoveel aandacht en capaciteit gaat vragen dat een heroverweging van de prioriteitstelling uit de kadernota nodig is. De gemeenteraad wordt hierover nader geïnformeerd.

De Rapportage Veiligheid 2024

De rapportage ziet er anders uit dan die van vorig jaar. We hebben deze verder doorontwikkeld en voorzien van meer cijfers en vergelijkingen met andere gemeenten. Dit mede naar aanleiding van een toezegging daarover tijdens de behandeling van de rapportage veiligheid 2023 in de vergadering van de commissie bestuur en middelen van 19 maart 2024.

In het afgelopen jaar is de gemeenteraad regelmatig geïnformeerd over actuele veiligheidszaken door middel van raadsinformatiebrieven (RIB's). In de rapportage verwijzen we naar deze RIB's voor een meer uitgebreide toelichting op bepaalde zaken. Ook geven we aan wanneer over een onderwerp eerder raadsvragen (RV) zijn beantwoord. Een link naar alle RIB's en beantwoording van raadsvragen over veiligheidszaken uit 2024 is aan het einde van de rapportage gevoegd.

Verder zijn de volgende documenten als bijlage bij de rapportage gevoegd:

1. Gemeente Alkmaar jaarcijfers politie
2. Ipsos I&O - benchmarknotitie VM Alkmaar 2012-2023